

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВПЛИВУ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Тимошенко А.В.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **К.Ю. Величко**
Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія»

Практика малого бізнесу в розвинених країнах демонструє, що головна його функція саме соціальна - створення робочих місць для зменшення соціальної напруги та скорочення майнової нерівності у суспільстві. У більшості розвинених країн малий бізнес є потужним елементом національної економіки, у цьому сегменті працює велика кількість підприємств. Так, в Данії малий бізнес створює 80% ВВП, в Італії – 60 %, а в середньому в країнах ЄС близько 55-60 % [1].

В структурі економіки більшості країн ЄС малий бізнес посідає лідируючі позиції, оскільки має низку суттєвих переваг: швидко адаптується до змін кон'юнктури ринку, має високий рівень гнучкості та можливість конкурувати в галузях, оперативно реагує на потреби споживачів тощо. При цьому держава постійно вдосконалює програми підтримки малого бізнесу, що стало особливо актуальним в умовах пандемії COVID-19. Так, Адміністрація малого бізнесу США (SBA) надає фінансову та адміністративну підтримку малому бізнесу SBA заохочує комерційні банки надавати кредити, гарантуючи виплату частини прострочених кредитів. Загальнодержавний SBA надає допомогу шляхом надання консультацій, доступу до позик у разі лиха та федеральних контрактів на додаток до надання порад щодо відкриття та ведення бізнесу. [2]

У Канаді малий бізнес визначається як комерційне підприємство. Понад 800 000 канадців володіють малим бізнесом. У Канаді є 1,23 мільйона роботодавців, з яких 1,2 мільйона (97,9%) - це малі підприємства. На малих підприємствах Канади зайнято 8,4 мільйона осіб, або 68,8% загальної приватної робочої сили. В останні роки внесок малого бізнесу у ВВП Канади становив у середньому 51,1% у секторі виробництва товарів проти 55,7% у секторі виробництва послуг. Під час пандемії урядом Канади розроблено низку заходів підтримки малого бізнесу. Найважливішим засобом підтримки в країні є надання безвідсоткових кредитів у розмірі до 40 000 доларів США для покриття операційних витрат малого бізнесу (заробітна плата, орендна плата, комунальні послуги, страхування, податок на майно або обслуговування кредитів). Узагальнена оцінка заходів щодо підтримки малого бізнесу у різних країнах (табл.1) дає можливість зробити висновок, що багато

країн сприяють розвитку малого бізнесу шляхом застосування конкретних інструментів підтримки в умовах пандемії.

Таблиця 1 – Заходи підтримки малого бізнесу з боку держави у різних країнах

Заходи підтримки малого бізнесу з боку держави	Країна
Збільшення обсягів підтримки у вигляді гарантій за кредитами	Канада, Данія, Фінляндія, Угорщина, Італія, Південна Корея, Нідерланди, Словаччина, Словенія
Збільшення частки прямого фінансування	Канада, Угорщина, Корея, Сербія, Словенія, Іспанія
Надання особливих умов гарантій для стартапів.	Канада, Данія, Фінляндія, Нідерланди, Нова Зеландія, Швеція, Швейцарія, Іспанія

За статистичними оцінками, малий та середній бізнес відіграє ключову роль і в економіці України, забезпечуючи близько 64% доданої вартості, 81,5% зайнятих працівників у суб'єктах господарювання та 37% податкових надходжень. [3] Тому підтримка малого бізнесу є важливою складовою національно економічної політики, але порівняно з розвиненими країнами немає економічних можливостей впроваджувати значні програми допомоги. В Україні прийнято Державну програму стимулювання економіки для подолання негативних наслідків, спричинених обмежувальними заходами щодо запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на 2020-2022 роки. Цією програмою Уряд запровадив систему підтримки бізнесу, яка спроможна зняти фінансове навантаження на підприємців у період карантинних обмежень та включає такі складові, як: кредитні канікули; податкові преференції; підтримка малого і середнього бізнесу; підтримка агробізнесу; інформаційна підтримка бізнесу.

Пандемія як кризове явище – це не лише кризовий період, а й період для можливостей розвитку бізнесу, що пов'язані із виникненням нових ніш та бізнес-стратегій, активним впровадженням цифрових технологій та електронної комерції.

Інформаційні джерела:

1. Марачов В. Малий бізнес: реалії і соціально-економічні партнерства. Управління сучасним містом. 2018. 150 с.

2. Velychko K., Golikova Y. Small business as a factor of sustainable economic development: international experience. Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. URL: https://www.hduht.edu.ua/images/hduht/nauka/conf/2021/t-k_23.04.21.pdf
3. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

ОСНОВНІ РИЗИКИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Шигимага С.Д., здоб. ВО

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **В.В. Антошенкова**
Державний біотехнологічний університет

Як показує світова практика, процес поглинання, або витіснення більш слабких виробників є загальносвітовою тенденцією в умовах глобалізації. Також на рівні України, у виробництві і переробці продукції цілком реальним є витіснення дрібних фермерів великими інтегрованими комерційними структурами, що займають домінуючі позиції, і загострення внаслідок цього проблем у сільській місцевості. Неконтрольована експансія високоінтенсивних виробництв може також мати і серйозні негативні екологічні наслідки. Водночас, у разі ефективної організації галузь тваринництва здатна стати каталізатором розвитку сільської економіки, створивши замкнений цикл виробництва і переробки продукції. В табл.1 наведено динаміку кількості сільськогосподарських тварин в Україні за 1990-2020 роки.

Кількість сільськогосподарських тварин в Україні за роки незалежності значно зменшилась. Особливо катастрофічно скоротилось поголів'я ВРХ на 88,3%, корів на 80% свиней на 70%, овець та кіз на 36,5%, свійської птиці – на 18,4%. Найбільша частка ВРХ, свиней, овець та кіз утримується господарствами населення, а отже, відповідно, це впливає і на якість сировини та конкурентоспроможність кінцевої продукції тваринництва [1, с. 30; 2].

Для підтримання необхідного рівня виробництва сировини (молока, м'яса та ін.) переробні підприємства продовжуватимуть ініціювати і фінансувати створення великих тваринницьких комплексів з високопродуктивними тваринами і налагодженою стабільною системою забезпечення якості продукції. З метою найповнішого використання сприятливої кон'юнктури світового ринку необхідно